

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Коломечюка Владислава Вікторовича на тему «Організаційно-економічні засади сталого розвитку розумного міста»

представленої на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 - Економіка

1. Актуальність теми дисертаційної роботи. Дослідження Коломечюка В. В. має важливе теоретичне та практичне значення. Тему дисертації затверджено на засіданні Вченої ради Волинського (Східноєвропейського) національного університету імені Лесі Українки, протокол №17 від 29.11.2017 р.; уточнено на засіданні Вченої ради Волинського національного університету імені Лесі Українки, витяг з протоколу № 12 від 29.10.2020 р.

Закріплення імперативів сталого розвитку, як нової парадигми організаційно-економічного планування просторових систем, формує нові завдання та пріоритети розвитку на макро-, мезо- та мікрорівнях. Розвиток міст, як комплексних просторових систем, в даному контексті набуває пріоритетного значення, адже міста розглядаються як драйвер розвитку регіонів та країн в цілому. Так, питання формування та забезпечення формування сталого розвитку розумних міст є надзвичайно актуальним сьогодні. З огляду на це обрана тема дисертаційного дослідження є своєчасною та актуальною.

Проте, питання місцевого розвитку, зокрема, використання інноваційних підходів до управління розвитком міст та міських поселень, особливо інтеграція ІКТ й систем розумної взаємодії, не мають широкого застосування, що в свою чергу зумовлено відсутністю системного підходу та методики діагностики можливостей та потенціалу міських спільнот. З огляду на це, питання організаційно-економічного забезпечення сталого розвитку розумного міста є актуальним з точки зору забезпечення процесів сталого просторового розвитку на мікро-, макро- та мезорівнях, зокрема, відповідає пріоритетам Глобальних цілей сталого розвитку ООН, а саме цілі 11. Сталий розвиток міст та спільнот. Попри значний обсяг публікацій із дослідженої тематики, залишаються недостатньо розробленими питання формування та використання потенціалу щодо формування та забезпечення сталого розвитку розумних міст як у науковому, так і прикладному аспектах. Цінність дослідження Коломечюка В. В. полягає в удосконаленні теоретико-методичних засад та розробці практичних рекомендацій щодо обґрунтування організаційно-економічних засад сталого розвитку розумного міста.

У дисертаційній роботі отримано наукові результати, які в сукупності вирішують важливі наукові завдання:

- удосконалено концептуальні засади формування та забезпечення сталого розвитку розумного міста;
- розкрито досвід зарубіжних країн щодо формування та забезпечення сталого розвитку розумного міста;
- розвинуто методичні підходи до діагностики процесів формування та забезпечення сталого розвитку розумного міста;
- здійснено стратегічний аналіз передумов та оцінка можливостей формування та забезпечення сталого розвитку розумних міст в Україні на макро- та мезорівнях;
- проведено аналіз ефективності використання наявного потенціалу сталого розвитку розумних міст в Україні на мікрорівні;
- здійснено моделювання та визначено напрями підвищення ефективності використання наявного потенціалу сталого розвитку розумних міст;
- розроблено організаційно-економічний механізм сталого розвитку розумних міст;
- сформовано рекомендації щодо удосконалення управління сталим розвитком розумних міст.

2. Науковий рівень дисертації та новизна результатів, отриманих особисто здобувачем. Наукова новизна отриманих результатів і особистий внесок автора полягають у поглибленні теоретичних засад, обґрунтуванні необхідності та розробці організаційно-економічного механізму сталого розвитку розумного міста.

У результаті дослідження сформульовано та обґрунтовано низку концептуальних положень, які мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення. На схвалення заслуговують більшість положень наукової новизни, які виносяться на захист. Дисертаційна робота Коломечюка Владислава Вікторовича на тему «Організаційно-економічні засади сталого розвитку розумного міста» виконана здобувачем особисто, містить наукові положення та нові науково обґрунтовані теоретичні результати проведених досліджень, що мають істотне значення для галузі знань «Соціальні та поведінкові науки».

Зокрема, здобувачем обґрунтовано концептуальні підходи щодо визначення процесів формування за закріплення концепції розумного міста, які, на відміну від наявних, пропонується розглядати в розрізі кількох рівнів, що є взаємопов'язаними та нерозривними як в часових, так і в просторових рамках, й формують чотири періоди розвитку концепції розумного міста, в основу яких покладено процес еволюції концепції сталого розвитку, зокрема сходження від глобального до локального рівнів.

Здобувачем розроблено та експериментально перевірено методичний підхід до діагностики сталого розвитку розумного міста, котрий, на відміну наявних, охоплює послідовну реалізацію етапів дослідження на макро-, мезо-,

мікрорівнях: стратегічний аналіз та оцінку можливостей сталого розвитку розумних міст в Україні на макро- та мезорівнях; аналіз ефективності використання наявного потенціалу сталого розвитку розумних міст на мікрорівні; моделювання, розробка напрямів підвищення ефективності використання наявного потенціалу та формування організаційно-економічного механізму сталого розвитку розумних міст.

Структура роботи, виклад матеріалу і оформлення здійснені відповідно до вимог, які пред'являються до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії.

Робота складається з трьох розділів, які об'єднують дев'ять підрозділів.

Заслуговує на увагу аналітична частина дисертаційної роботи, зокрема у другому розділі автором проведено стратегічний аналіз передумов сталого розвитку розумних міст в Україні на макрорівні (п. 2.1 с. 54–74). Здійснено оцінку можливостей сталого розвитку розумних міст на мезорівні. Проведено аналіз ефективності використання наявного потенціалу сталого розвитку розумних міст в Україні на мікрорівні (п. 2.3, с. 97 – 117).

За допомогою кореляційно-регресійного аналізу визначено вплив часткових індексів розумного розвитку соціальної сфери (I_{soc}), економічної (I_{econ}) й екологічної (I_{ecol}) ситуацій на інтегральний показник сталого розвитку розумного міста (I_{susm}) та опираючись на статистичні дані за 2019 р., побудовано множинну регресійну модель сталого розвитку розумного міста (п. 3.1, с. 118–156).

Запропоновано організаційно-економічний механізм сталого розвитку розумних міст (п. 3.2, с.). Доведено, що організаційно-економічний механізм сталого розвитку розумних міст є відкритою й динамічною системою принципів, методів та інструментів створення сприятливого середовища для підвищення рівня комфортності та якості життя мешканців на основі використання ІКТ.

Визначено бар'єри та виклики на шляху імплементації компонентів розумного міста, що включає такі групи, як: технологічні, фінансові, соціальні, екологічні, безпекові, правові та організаційні.

3. Обґрунтованість і достовірність отриманих результатів. Наукові результати дисертаційної роботи Коломечюка В. В. є достовірними, науково обґрунтованими, базуються на детальному аналізі законодавчої та нормативно-правової бази у сфері розвитку просторових систем, монографіях, наукових статтях вітчизняних і зарубіжних науковців, які відповідають змісту дисертації, на використанні статистичного матеріалу, а також застосуванні загальнонаукових і спеціальних методів досліджень: монографічного, теоретичного та порівняльного аналізу, історико-логічного, аналізу й синтезу,

системно-структурного, абстрактно-логічного, статистичного, економіко-статистичного, графічного, структурно-логічного, наукового узагальнення.

Обґрунтованість і достовірність теоретичних і практичних наукових положень дисертаційної роботи, наданих рекомендацій підтверджується апробацією на 7 міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях, а також упровадженням рекомендацій у практичну діяльність органів державної влади та місцевого самоврядування.

4. Теоретичне значення роботи полягає в обґрунтуванні: сутності розумного міста, як міста, яке базується на сталому та інклюзивному розвитку, що в перспективі уможлиблює, на взаємопосилюючій основі, використання всіх наявних ресурсів і технологій задля скоординованого функціонування на тлі глобальних екологічних, економічних та соціальних тенденцій; концептуальних підходів щодо визначення процесів формування за закріплення концепції розумного міста, які, на відміну від наявних, пропонується розглядати в розрізі кількох рівнів, що є взаємопов'язаними та нерозривними як в часових, так і в просторових рамках, й формують чотири періоди розвитку концепції розумного міста, в основу яких покладено процес еволюції концепції сталого розвитку, зокрема сходження від глобального до локального рівнів; методичних засад діагностики сталого розвитку розумного міста, котрий, на відміну наявних, охоплює послідовну реалізацію етапів дослідження на макро-, мезо-, мікрорівнях: стратегічний аналіз та оцінку можливостей сталого розвитку розумних міст в Україні на макро- та мезорівнях; аналіз ефективності використання наявного потенціалу сталого розвитку розумних міст на мікрорівні; моделювання, розробка напрямів підвищення ефективності використання наявного потенціалу та формування організаційно-економічного механізму сталого розвитку розумних міст; оцінювання ефективності використання потенціалу сталого розвитку розумного міста на основі інтегрального показника, розрахунок якого ґрунтується на аналізі та систематизації часткових показників, котрі характеризують соціальну сферу, економічну й екологічну ситуації в місті; організаційно-економічного механізму сталого розвитку розумних міст, який, на відміну від інших, являє собою відкриту, динамічну інтегровану систему взаємодії суб'єктів, об'єктів і цільових орієнтирів розвитку, що за допомогою використання методів та інструментів, дотримання принципів дає змогу досягнути синергетичного ефекту задля створення умов для сталого розвитку розумного міста.

5. Практичне значення результатів дисертації роботи. Висновки та пропозиції, одержані в процесі дослідження, спрямовані на імплементацію організаційно-економічного механізму сталого розвитку розумного міста. Пропозиції та ключові положення дисертаційної роботи пройшли апробацію та прийняті до впровадження в діяльності:

Управління економічного розвитку та торгівлі Волинської обласної державної адміністрації – пропозиції щодо оновлення принципів та засад стратегічного управління економічним розвитком міських територіальних громад (довідка №458/03-16/2-21 від 18.06.2021 р.);

Луцька районна рада – рекомендації для поглиблення існуючих та формування нових організаційно-економічних засад сталого розвитку розумного міста для населених пунктів, що знаходяться в межах району (довідка №372/03-25/2-21 від 14.06.2021 р.).

6. Кількість публікацій, повнота опублікування результатів дисертації та особистий внесок здобувача в публікаціях.

За тематикою дисертаційної роботи опубліковано 14 наукових праць загальним обсягом 6,4 друк. арк., з яких автору належить 5,2 друк. арк.; серед них у наукових фахових виданнях опубліковано 2 статі, з них 2 – у виданнях України, включених до міжнародних наукометричних баз, 2 статті – у виданнях інших держав, з них 2 – у періодичних наукових виданнях інших держав, які входять до Організації економічного співробітництва та розвитку та/або Європейського Союзу; 1 – публікація у монографії; 1 – навчальний посібник у співавторстві; 8 – публікації апробаційного характеру.

1. Павліха Н. В., Коломечюк В. В. Patterns and Dynamics of the Formation of Smart Cities in the World and in Ukraine. *Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. 2018. № 2. С. 42–47. [фахове видання категорії Б, *Index Copernicus*] (Особистий внесок автора: здійснено порівняльний аналіз основних здобутків у впровадженні розумних міст в Україні та світі, зокрема на прикладі країн Європейського Союзу: 0,54 д.а., автору належить 0,40 д.а.).

2. Tsymbaliuk I., Voichuk M., Kolomechiuk V., Uniga O. Labor market development as a prerequisite for smart city formation. *International Journal of New Economics and Social Sciences*. 2018. № 8(2) С. 69–80. <https://doi.org/10.5604/01.3001.0012.9928> [*Index Copernicus*]. (Особистий внесок автора: за результатами проведеного аналізу розвитку регіональних ринків праці автором визначені перспективи становлення «розумних міст»: 0,48 д.а., автору належить 0,11 д.а.)

3. Kolomechiuk V. Priorities of Canada urban development: from sustainable to smart cities. *International Journal of New Economics and Social Sciences*. 2018. № 8(2) С. 181–183. <https://doi.org/10.5604/01.3001.0012.9942>. [*Index Copernicus*] (0,49 д.а.).

4. Kolomechiuk V. Barriers and Challenges for the Implementation of the Integrated Tariff in Ukraine on the Case of Kyiv City. *Economic and Regional Studies / Studia Ekonomiczne i Regionalne*. 2019. № 12(4). С. 428–443. <https://doi.org/10.2478/ers-2019-0038>. [*Index Copernicus*] (1,9 д.а.).

5. Коломечюк В. Методичні підходи до діагностики формування та забезпечення сталого розвитку розумного міста. *Інноваційна економіка*. 2021. №3-4 (2021). С. 103–109. [фахове видання категорії Б, *Index Copernicus*] (0,78 д.а.).

6. Pavlikha N., Kolomechiuk V. Ecological security of smart cities development: reality and expectations. *International and National Security: Politics, Information, Ecology, Economy: collective monograph*/ ed. by A. Mytko. Kyiv: MPBP «Hordon», 2018. С. 206-215. (Особистий внесок автора: проаналізовано фактори, що визначають сучасне розумне екомісто, а також вивчено досвід країн, що реалізують концепцію розумного міста із впровадженням безпекових та екологічних елементів: 0,47 д.а., автору належить 0,35 д.а.).

7. Pavlikha N., Voichuk M., Kolomechiuk V. Leipzig Charta: sustainable city development for smart future perspective in European Union // *Collective monograph*. 2018. С. 117–127. (Особистий внесок автора: проаналізовано комплексний нормативно-правових документів, що регулюють розвиток розумного міста в Європейському Союзі: 0,44 д.а., автору належить 0,14 д.а.).

8. Коломечюк В., Лугова М. Транспорт. Європейський Союз. Частина 2. Сфери діяльності Європейського Союзу. Тема 20. Транспорт/ *Європейський Союз: навч. посіб.* / [А. О. Бояр (кер. авт. кол.), Н. П. Карпчук, Н. І. Романюк та ін.]; за ред. А. О. Бояра, С. В. Федонюка. Київ: ФОП Маслаков, 2020. С. 283-295. (Особистий внесок автора: проаналізовано та досліджено нормативно-правову базу транспортної системи Європейського Союзу. Здійснено порівняльну характеристику фундаментальних проектів ЄС у сфері транспорту. Виокремлено розумну мобільність, як пріоритетну галузь розвитку транспортної системи ЄС: 0,59 д.а., автору належить 0,39 д.а.).

9. Павліха Н., Коломечюк В. Соціальна відповідальність бізнесу як каталізатор розвитку розумних міст. *Проблеми розвитку малих відкритих економік: матеріали виступів Всеукр. форуму з проблем міжнар. екон. відносин* (в онлайн-форматі). 18 квіт. 2018 р. Житомир: ЖДТУ, 2018. – С. 91–95. (Особистий внесок автора: досліджено активізацію інноваційного розвитку бізнесу, що в результаті дає поштовх розвитку людського капіталу, інфраструктури та навколишнього природного середовища. Виявлено, що розвиток розумних міст неможливий без тісної взаємодії міста та бізнес сфер, що впливають на функціонування міських елементів: 0,23 д.а., автору належить 0,13 д.а.).

10. Pavlikha N., Tsymbaliuk I., Voichuk M., Kolomechiuk V. City marketing as the integrated development instrument: sustainable development and smart growth - 2nd International Scientific Conference on Business and Economics (ISCBE'18) «Business Education in the 21st Century», May 25, 2018 Tetovo, Republic of Macedonia. С. 32. (0,03 д.а.).

11. Коломечюк В. Світовий досвід щодо формування розумних міст. *Сучасні тренди міжнародних економічних відносин & Управління проектами Європейського Союзу*. матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. 20–22 верес., 2018 р. Луцьк: Вежа-Друк, 2018. С. 241–245. (0,21 д.а.).

12. Войчук М., Коломечюк В. Управління трансформаційними проектами в сучасному місті: європейський досвід. *Збірник наукових праць Всеукраїнської науково-практичної конференції «Управління соціально-економічними трансформаціями у сучасному місті»*. Київ. 2018. С. 5-7. (Особистий внесок автора: досліджено кращі практики Європейського Союзу у сфері управління трансформаційними проектами в сучасному місті: 0,13 д.а., автору належить 0,06 д.а.).

13. Павліха Н., Войчук М., Коломечюк В. Особливості розвитку малого і середнього бізнесу в Канаді: перспективи для України. *Україна-Канада: Матеріали I Міжнародного науково-практичного конгресу з канадознавства*. 2018. С. 112–116. (Особистий внесок автора: досліджено відмінності між розвитком малого і середнього бізнесу у містах Канади та України, а також формування відповідного бізнес-клімату: 0,17 д.а., автору належить 0,05 д.а.).

14. Коломечюк В. Підтримка ефективності управління проектами: інструменти формування та розвитку розумних міст. *Сучасні тренди підготовки фахівців з управління проектами та програмами*: матеріали підсумкової наук.-практ. конф. 23 квіт. 2018 р. Луцьк: Східноєвроп. нац. ун-т. імені Лесі Українки, 2018. С. 82–86. (0,20 д.а.)

ВИСНОВОК

Усі наукові результати, які викладені в дисертаційній роботі та виносяться на захист, отримані автором самостійно.

Дисертація, виконана Коломечюком Владиславом Вікторовичем на тему «Організаційно-економічні засади сталого розвитку розумного міста», є самостійним науковим дослідженням актуальної проблеми, містить оригінальні підходи до розв'язання теоретичних і практичних питань, пов'язаних із організаційно-економічними засадами сталого розвитку розумного міста.

У дисертації отримано нові науково обґрунтовані теоретичні й практичні результати, що в сукупності сприяють сталому розвитку розумних міст.

Зміст дисертації відповідає визначеній меті, поставлені здобувачем наукові завдання вирішені повністю, мети дослідження досягнуто. Основні положення дисертації, задекларовані здобувачем, містять елементи наукової новизни. Структура й обсяг роботи відповідають встановленим вимогам.

Наукові положення, висновки та рекомендації повністю обґрунтовані та аргументовані, містять наукову новизну та отримали необхідну апробацію на науково-практичних конференціях. У публікаціях здобувача відображені всі положення дисертації.

Викладене дозволяє зробити висновок про те, що дисертаційне дослідження «Організаційно-економічні засади сталого розвитку розумного міста» є завершеною науковою працею, в якій її автором В. В. Коломечюком отримано нові науково обґрунтовані результати, що в сукупності розв'язують конкретне наукове завдання, яке має значення для сталого розвитку розумних міст.

Дисертаційна робота відповідає вимогам передбаченим п.п. 10, 11 «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 167 від 6 березня 2019 року, та може бути рекомендована до офіційного захисту в спеціалізованій вченій раді.

Комісія рекомендує вченій раді Волинського національного університету імені Лесі Українки звернутися з клопотанням до Міністерства освіти і науки України щодо створення спеціалізованої вченої ради з правом прийняття до розгляду та проведення разового захисту дисертації Коломечюка Владислава Вікторовича на тему «Організаційно-економічні засади сталого розвитку розумного міста» у складі:

голова спеціалізованої вченої ради: молодший науковий співробітник дербюджетної теми при Лабораторії проектів та ініціатив Волинського національного університету імені Лесі Українки, доктор економічних наук, Хомюк Наталія Леонідівна, м. Луцьк.

рецензент: декан географічного факультету Волинського національного університету імені Лесі Українки, доктор економічних наук, професор Барський Юрій Миколайович, м. Луцьк.

рецензент: доцент кафедри обліку і оподаткування Волинського національного університету імені Лесі Українки, кандидат економічних наук, доцент Шматковська Тетяна Олександрівна, м. Луцьк;

опонент: доктор економічних наук, професор, ректор Луцького національного технічного університету Вахович Ірина Михайлівна;

опонент: кандидат економічних наук, старший науковий співробітник, старший науковий співробітник відділу просторового розвитку ДУ «Інститут регіональних досліджень ім. М. І. Долішнього НАН України» Щеглюк Світлана Дмитрівна.

Рецензент

доктор економічних наук, професор

Рецензент

кандидат економічних наук, доцент

Ю. М. Барський

Т. О. Шматковська

